

AURAN KUNNAN TASA-ARVO JA YHDENVERTAISUUS- SUUNNITELMA

2025-2029

Sisällys

Johdanto.....	2
Osa 1.	3
1.1 Tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden edistäminen perustuu lakiin	3
1.1.1 Tasa-arvo- ja yhdenvertaisuuslaki kieltävät syrjinnän ja sisältävät edistämisvelvoitteen	3
1.1.2 Aiheeseen liittyviä käsitteitä	4
1.2 Kunta tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden edistäjänä	4
1.3 Suunnitelman eteneminen	7
Osa 2.	8
2.1 Tietoon perustuva suunnitelma edellyttää nykytilan arvioimista	8
2.1.1 Kuntalaiskysely	8
2.1.2 Tilastotieto	8
2.1.3 Vaikuttamistoimielinten kuulemiset ja muut työpajat.....	9
2.1.4 Esteettömyyskävely	10
2.2 Arvio keskeisistä kehittämistarpeista	10
2.2.1 Liikenne	10
2.2.2 Terveelliset elintavat.....	11
2.2.3 Digitaalinen yhteiskunta	12
2.2.4 Kunnan sisäinen turvallisuus.....	12
2.3 Konkreettiset toimenpiteet	13
2.3.1 Liikennejärjestelyjen yhdenvertaistaminen Auran alueella	13
2.3.2 Tasa-arvoiset ja yhdenvertaiset lähtökohdat terveellisten elintapojen edistämiseksi.....	13
2.3.3 Yhtäläiset mahdollisuudet osallistua digitaaliseen yhteiskuntaan ja saavuttaa informaatiota ...	15
2.3.4 Turvallisen ja häirinnästä vapaan ympäristön ja kulttuurin kehittäminen.....	16
2.4 Systemaattisen seurannan prosessi	17

Johdanto

Auran kunta, elävän virran kunta, sitoutuu tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden edistämistyöhön ja siihen liittyvien velvollisuuksien ja näkökulmien integroimiseen koko kuntaorganisaatiossa. Kunnan strategian mukaiset palvelulupaukset kuten kiusaamisen nollatoleranssi, kunnan saavutettavuus, palvelupolkujen rakentaminen sekä osallisuuden vahvistaminen tehdään näkyväksi kaikessa kunnan toiminnassa. Tiedolla johtaminen ja henkilöstön osaamisen ylläpitäminen liitetään vahvasti tasa-arvoiseen ja yhdenvertaiseen toimintaan kommunikaatiosta lähtien, eikä ketään kohdata esimerkiksi vain sukupuolen, ikäluokan tai ammatin edustajana. Samanarvoisuutta, yhdenvertaisen kunnan peruspilaria, nostetaan kehittämisen kärjeksi luottamuksen, elinvoiman ja vetovoiman lisäämiseksi.

Sukupuolten tasa-arvosta ja ihmisten yhdenvertaisuudesta säädetään perustuslaissa, tasa-arvolaissa ja yhdenvertaisuuslaissa. Kuntalaki (2015/410, 1§) puolestaan velvoittaa kuntaa edistämään asukkaidensa hyvinvointia ja alueensa elinvoimaa sekä järjestämään asukkailleen palvelut taloudellisesti, sosiaalisesti ja ympäristöllisesti kestävällä tavalla. Kunnan velvollisuudesta edistää tasa-arvoa ja yhdenvertaisuutta säädetään kuntalaissa, tasa-arvolaissa ja yhdenvertaisuuslaissa.

Auran kunnan tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelmassa vuosille 2025-2029 on kyse viranomaisen toiminnallisesta suunnitelmasta, joka koskee kuntalaisten ja muiden palvelun käyttäjien tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden edistämistä kunnan palveluissa ja toiminnassa. Kunnassa turvataan palveluiden yhdenvertaisen saatavuuden järjestäminen ja huolehditaan, että kaikki ihmiset tilanteestaan tai taustastaan riippumatta voivat hyötyä palvelusta. Kunnassa sitoudutaan aktiivisesti poistamaan yhdenvertaisuuden toteutumista häiritseviä esteitä käytännössä. Tämä suunnitelma ei kata kuntaa työnantajana ja koulutuksen järjestäjänä, vaan työntekijöiden, oppilaitosten ja varhaiskasvatuksen tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden edistämiseen on laadittu omat suunnitelmansa.

Auran kunnan tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden edistämissuunnitelma on valmisteltu noudattaen yhdenvertaisuussuunnittelun vaiheistusta sekä yhdenvertaisuusvaltuutetun korostamia ydinosa, joita ovat arviointi, konkreettiset toimenpiteet ja toimeenpanon seuranta. Suunnitelma on valmisteltu yhteistyössä kunnan toimialojen ja sidosryhmien kanssa. Valmistelua on ohjannut hyvinvointityön ydinryhmä. Auran kunta kiittää lämpimästi suunnittelussa mukana olleita tahoja!

Suunnitelma sisältää kaksi osaa. Ensimmäisessä kerrotaan yleisesti tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden edistämisestä lainsäädännön näkökulmasta sekä Auran kunnan toimista tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden edistämiseksi. Toinen osa kuvaa nykytilan kartoituksen eri keinot, niiden pohjalta nousseet toimenpide-ehdotukset, suunnitelman toimenpiteiden toteuttamiselle, tavoitteet sekä arvioinnin.

Osa 1.

1.1 Tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden edistäminen perustuu lakiin

Sukupuolten tasa-arvosta ja ihmisten yhdenvertaisuudesta säädetään perustuslaissa, tasa-arvolaissa ja yhdenvertaisuuslaissa.

Perustuslain (1999/731) 6 § säädetään ihmisten yhdenvertaisuudesta: Ketään ei saa ilman hyväksyttävää perustetta asettaa eri asemaan sukupuolen, iän, alkuperän, kielen, uskonnon, vakaumuksen, mielipiteen, terveydentilan, vammaisuuden tai muun henkilöön liittyvän syyn perusteella. Lapsia on kohdeltava tasa-arvoisesti yksilöinä, ja heidän tulee saada vaikuttaa itseään koskeviin asioihin kehitystään vastaavasti. Sukupuolten tasa-arvoa edistetään yhteiskunnallisessa toiminnassa sekä työelämässä, erityisesti palkkauksesta ja muista palvelussuhteen ehdoista määrättäessä, sen mukaan kuin lailla tarkemmin säädetään.

1.1.1 Tasa-arvo- ja yhdenvertaisuuslaki kieltävät syrjinnän ja sisältävät edistämisvelvoitteen

Tasa-arvolaki ja yhdenvertaisuuslaki kieltävät välittömän ja välillisen syrjinnän riippumatta siitä, perustuuko se henkilöä itseään vai jotakuta toista koskevaan tosiseikkaan tai oletukseen. Ketään ei tule asettaa eriarvoiseen asemaan välittömästi laeissa säädettyjen syrjintäperusteiden perusteella taikka välillisesti neutraalilta vaikuttavan säännöksen, perusteen tai käytännön nojalla, jos henkilöt voivat joutua menettelyn vaikutuksesta tosiasiallisesti epäedulliseen asemaan.

Tasa-arvolain (Laki naisten ja miesten välisestä tasa-arvosta, 1986/609) 7 § kieltää syrjinnän sukupuolen, sukupuoli-identiteetin tai sukupuolen ilmaisun perusteella sekä raskaudesta tai synnytyksestä johtuvasta syystä. Välillisellä syrjinnällä tarkoitetaan tosiasiallisesti epäedulliseen asemaan asettamista syrjintäperusteen taikka vanhemmuuden tai perheenhuoltovelvollisuuden perusteella. Lisäksi syrjintänä pidetään seksuaalista häirintää ja häirintää sukupuolen perusteella samoin kuin käskyä tai ohjetta harjoittaa sukupuoleen perustuvaa syrjintää.

Yhdenvertaisuuslain (1325/2014) 8 § kieltää syrjinnän iän, alkuperän, kansalaisuuden, kielen, uskonnon, vakaumuksen, mielipiteen, poliittisen toiminnan, ammattiyhdistystoiminnan, perhesuhteiden, terveydentilan, vammaisuuden, seksuaalisen suuntautumisen tai muun henkilöön liittyvän syyn perusteella. Välittömän ja välillisen syrjinnän lisäksi tässä laissa tarkoitettua syrjintää on häirintä, kohtuullisten mukautusten epääminen sekä ohje tai käsky syrjiä.

Tasa-arvolain (1986/609) 4 § ja Yhdenvertaisuuslain (1325/2014) 5 § velvoittavat viranomaisia edistämään sekä tasa-arvoa että yhdenvertaisuutta kaikessa toiminnassaan tavoitteellisesti ja suunnitelmallisesti. Yhdenvertaisuuden toteutumista on arvioitava ja tarvittaviin edistämistoimenpiteisiin ryhdyttävä viranomaisen toimintaympäristö, voimavarat ja muut olosuhteet huomioiden. Sellaisia hallinto- ja toimintatapoja on luotava, jotka edistävät tasa-arvon toteutumista ja muutettava tasa-arvoa estäviä olosuhteita.

1.1.2 Aiheeseen liittyviä käsitteitä

Auran kunta pyrkii huomioimaan intersektionaalisuuden yhdistämällä tasa-arvosuunnitelman ja yhdenvertaisuussuunnitelman yhdeksi kokonaisuudeksi, sillä epäoikeudenmukaiset erot voivat kytkeytyä kummassakin laissa käsiteltäviin syrjintäperusteisiin samanaikaisesti.

Eriarvoisuudella tarkoitetaan tilaa, jossa ihmisten välillä on vältettävissä olevia ja epäoikeudenmukaisia eroja. Nämä voivat kytkeytyä esimerkiksi toimeentuloon, statukseen tai terveydentilaan tai kaikkiin näistä sekä muihin syihin. Kun henkilön elämään, mahdollisuuksiin, toimintaedellytyksiin ja kokemuksiin vaikuttavat erilaiset risteävät tai kasautuvat erot, voidaan puhua intersektionaalisuudesta. Tällä tarkoitetaan sitä, että ihminen kokee eriarvoisuutta risteävästi ja kasautuvasti tai syrjintää moniperustaisesti. Risteävät erot tulee huomioida tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden edistämistyössä ja eriarvoisuuteen vaikuttavia tekijöitä on tarkasteltava yhtäaikaaisesti esimerkiksi iän, sukupuolen ja vammaisuuden kannalta.

Kaikkea menettelyä ja erilaista kohtelua ei pidetä syrjintänä, esimerkiksi kun se on lakiin perustuvaa ja sillä muutoin on hyväksyttävä tavoite ja keinot tavoitteen saavuttamiseksi ovat oikeasuhtaisia.

Positiivisen erityiskohtelun tarkoituksena on tosiasiallisen yhdenvertaisuuden edistäminen tai syrjinnästä johtuvien haittojen ehkäiseminen. Kyseessä on siis oikeasuhtainen erilainen kohtelu, josta säädetään yhdenvertaisuuslain (1325/2014) 9 §:ssä.

Kohtuulliset mukautukset edistävät vammaisten ihmisten yhdenvertaista asemaa ja niistä säädetään yhdenvertaisuuslain (1325/2014) 15 §:ssä. Mukautukset tarkoittavat yksittäisissä tilanteissa tehtäviä toimia, jotta vammaisen ihminen voi esimerkiksi asioida, saada koulutusta ja edetä työuralla. Tällaisten toimien epäämisen katsotaan olevan syrjintää. Mukautukset ovat viranomaisen, koulutuksen järjestäjän, työnantajan sekä tavaroiden tai palveluiden tarjoajan vastuulla ja niiden kohtuullisuutta arvioitaessa on otettava ensisijaisesti huomioon vammaisen henkilön tarpeet.

1.2 Kunta tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden edistäjänä

Auran kunnan strategia nostaa päämääräkseen työn, tiedon, terveyden ja talouden. Lisäksi tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden teemat kytkeytyvät strategiaan olennaisesti. Tämän suunnitelman tarkoituksena on ohjata tasa-arvo- ja yhdenvertaisuustyötä, vahvistaa sitä kuntastrategiaa läpileikkaavana teemana ja levittää hyviä toimintatapoja osaksi kaikkea kunnan toimintaa.

Toisen osan nykytilan arvio ohjaa niiden aiheiden pariin, joihin kiinnitetään kunnan suunnittelussa ja toimenpiteissä erityistä huomiota, mutta lisäksi

- puramme hyvinvoinnin ja osallisuuden esteitä

- valtavirtaistamme tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden osaksi yleisiä ajattelu- ja toimintatapoja sekä päätöksentekoa
- teemme tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden näkyväksi arvoksi

Kunnanvaltuutetut ja muut kunnan luottamushenkilöt voivat edistää tasa-arvoa ja yhdenvertaisuutta omalla toiminnallaan esimerkiksi

- varmistamalla yhdenvertaisuustyön jatkuvuus ja resurssit
- edellyttämällä vaikutusten ennakkoarviointia kaikissa ihmisiin kohdistuvissa päätösehdotuksissa
- esittämällä tasa-arvo- ja yhdenvertaisuuskysymyksiä
- kuulemalla asiantuntijoita ja kohderyhmiä
- vahvistamalla omaa osaamista yhdenvertaisuudesta ja viestimällä aiheeseen liittyvää tietoa.

Tasa-arvoisen ja yhdenvertaisen kunnan toimintaan liittyy läpinäkyvä päätöksenteko, asukkaiden yhdenvertainen kohtelu sekä toiminta siten, ettei jonkin ihmisryhmän tilannetta tahattomasti heikennetä. Kuntalaki (2015/410, 29 §) edellyttää, että kunnan toiminnasta on informoitava asukkaille, palvelujen käyttäjille, järjestöille ja muille yhteisöille ja kunnan tulee antaa riittävästi tietoja järjestämistään palveluista, taloudesta, kunnassa valmistelussa olevista asioista ja niitä koskevasta suunnittelusta, asioiden käsittelystä, tehdyistä päätöksistä ja päätösten vaikutuksista. Kunnan on tiedotettava, millä tavoin päätösten valmisteluun voi osallistua ja vaikuttaa.

Auran kunnan lakisääteiset vaikuttajatoimielimet vanhus- ja vammaisneuvosto sekä nuorisovaltuusto vahvistavat toiminnallaan kuntalaisten osallisuutta ja vaikuttamismahdollisuuksia.

Kuntalain 26 § määrää, että kunnanhallituksen on asetettava nuorisovaltuusto tai vastaava nuorten vaikuttamisryhmä nuorten osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuuksien varmistamiseksi. Kunnanhallitus huolehtii nuorisovaltuuston toimintaedellytyksistä. Aurassa nuorisovaltuustolla on mahdollisuus vaikuttaa kunnan eri toimialojen toiminnan suunnitteluun, valmisteluun ja toteutukseen sellaisissa asioissa, jotka ovat lasten ja nuorten kannalta merkittäviä. Aura on edustettuna myös Varsinais-Suomen hyvinvointialueen nuorisovaltuustossa.

Vanhusneuvostosta säädetään kuntalain 27 §:ssä ja vammaisneuvostosta kuntalain 28 §:ssä. Auran kunnan hallintosäännön §13 mukaisesti Aurassa toimii yhdistetty vanhus- ja vammaisneuvosto, joka nimetään valtuustokauden rytmissä neljäksi vuodeksi edustamaan kohderyhmäänsä. Neuvoston myötä Auran kunta saa palautetta ja kehittämisideoita palvelujen järjestämisestä. Neuvosto voi myös itse tehdä aloitteita ja osallistua suunnitteluun, valmisteluun ja seurantaan kohderyhmää koskevissa asioissa. Aura on edustettuna myös Varsinais-Suomen hyvinvointialueen vanhusneuvostossa ja vammaisneuvostossa sekä lähikuntien ja -kaupunkien alueellisessa vanhus- ja vammaisneuvostossa.

Kuntalaki (2015/410, 1§) velvoittaa kuntaa edistämään asukkaidensa hyvinvointia ja alueensa elinvoimaa sekä järjestämään asukkailleen palvelut taloudellisesti, sosiaalisesti ja ympäristöllisesti kestävällä tavalla.

Kuntalaisten osallistaminen on huomioitu vuosien 2024 ja 2025 osallistavan budjetoinnin prosessilla, jossa kuntalaiset ovat saaneet mahdollisuuden vaikuttaa budjetin määrärahojen kohteiden valintaan.

Taloudellista läpinäkyvyyttä ja kunnan avoimuutta edistetään ostolaskudatalla, joka on nähtävissä Auran kunnan verkkosivuilla. Edellisen vuoden data julkaistaan aina tilinpäätöksen jälkeen. Toimilla vahvistetaan demokratiaa ja tuetaan Auran kustannustehokasta toimintatapaa.

Hyvin järjestettyjen palveluiden, toimivan ja turvallisen arjen ja syrjimättömyyden katsotaan olevan tasa-arvoa ja yhdenvertaisuutta edistäviä tekijöitä. Auran kunta on mukana useassa kehittämisessä, joilla

edistetään heikommassa asemassa olevien ryhmien yhdenvertaisuutta sekä kunnan turvallisuutta ja terveyttä. Lukuvuodesta 23–24 lähtien auralaisten yhdistysten järjestämät lasten harrastusryhmät ovat voineet toimia kunnan tiloissa kustannuksitta. Aura on myös yksi harrastamisen Suomen mallin kunnista ja järjestää lapsille ja nuorille maksutonta harrastustoimintaa koulupäivien yhteydessä. Kunta rahoittaa omalla osuudellaan Auran opiston toimintaa. Opisto tarjoaa edullista, oppimistavoitteista harrastustoimintaa muun muassa musiikin, liikunnan, taiteen ja kielten osalta kurssimuotoisesti. Lisäksi Auran kunta mahdollistaa toiminnan järjestämisen ikäihmisille yksityisomisteisessa kuntosalissa osallistumalla ikäryhmälle suunnatun ohjatun kuntosaliharjoittelun rahoittamiseen.

Auran kunnan kävelyn, pyöräilyn ja pyörämatkailun edistämishjelma on valmistunut marraskuussa 2024.

Ohjelmassa tunnistetaan jalankulun, arkipyöräilyn ja pyörämatkailun tarpeita ja nimetään toimenpiteet, jotka parantavat kevyen liikenteen olosuhteita Aurassa ja tarjoavat tietoa aktiivisten liikkumistapojen hyödyistä. Toimenpiteet jatkuvat vuodelle 2030 saakka ja niillä turvataan muun muassa tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden toteutumista liikuntarajoitteisten, lasten ja ikäihmisten näkökulmasta tekemällä kulkuväyliä turvallisemmiksi ja helpokulkuisemmiksi esimerkiksi valaistuksen ja mäkisyyden suhteen. Esteettömyyskartoitusta ja esteettömyyden parantamissuunnitelman laadinta aloitetaan 2025.

Vuoden 2023 alusta lähtien hyvinvointialueet vastaavat sosiaali- ja terveyspalveluista, mutta vastuu kuntalaisten hyvinvoinnin ja terveyden edistämisestä on myös kunnilla.

Hyvinvointityössä yhteistyötä tulee tehdä kunnan toimialojen välillä sekä hyvinvointialueen kanssa varmistaen palveluohjaus sosiaali- ja terveydenhuollon palveluihin. Varsinais-Suomen hyvinvointialue (Varha) kehittää Auran ja alueen muiden kuntien kanssa elintapaohjauksen palveluprosessia, johon liittyy saumattoman palveluketjun turvaaminen kunnan liikuntaneuvontaan. Auran kunta on ollut kehittämisessä mukana alusta lähtien ja syksyn 2024 aikana valmistelutyö on viety käytäntöön. Pilotit uudistavat Varhan ennaltaehkäiseviä palveluita, tarkoituksena elintavoista johtuvien kansansairauksien vähentyminen ja muutokset niin sairastavuudessa kuin palvelutarpeessa.

Digitaitoja maaseutukuntiin -hanke on Auran, Marttilan ja Koski TL:n kirjastoissa käynnistynyt yhteishanke vuosille 2024–2025, joka tarjoaa senioreille maksutonta digitukea kaikilla hankepaikkakunnilla. Auran kirjastossa järjestetään avoimia digikahviloita joka toinen viikko ja lisäksi yksilöllistä digiopastusta on mahdollista varata maksutta. Digituen sisältö voi vaihdella sähköisen asioinnin opastamisesta palveluiden ja laitteiden valintasuositukseen sekä käyttöönottoon.

Yhdenvertaisessa kunnassa tunnistetaan ryhmät, jotka ovat haavoittuvassa asemassa ja päätösten sekä toimenpiteiden kohteina. Ryhmien osallistaminen kunnan suunnittelutyöhön ja päätösten vaikutusten arviointi on osa vastuullisesti toteutettua toimintaa. Tämän tasa-arvo ja yhdenvertaisuussuunnitelman ohella Auran kunta on sitoutunut lapsivaikutusten arviointiprosessiin, joka perustuu YK:n yleissopimukseen lapsen oikeuksista (60/1991) sekä muihin lakeihin kuten yhdenvertaisuuslakiin, terveydenhuoltolakiin ja lakiin viranomaisten suunnitelmien ja ohjelmien ympäristövaikutusten arvioinnista.

1.3 Suunnitelman eteneminen

Auran kunnan tasa-arvo ja yhdenvertaisuussuunnitelman päivittäminen käynnistyi syksyllä 2024 nykytilan arvioinnilla. Suunnittelutyön aloittamisesta tiedotettiin kunnan verkkosivuilla ja sosiaalisen median kanavissa. Suunnitteluun oli mahdollisuus vaikuttaa osallistumalla joulukuussa 2024 järjestettyyn kaikille avoimeen työpajaan ja vastaamalla kuntalaiskyselyyn.

Nykytilan arviointiin liittyvä dataa analysoitiin syksyn 2024 aikana. Tammikuussa 2025 hyvinvointityön ydinryhmä kokoontui harkitsemaan keskeisiä kehittämistarpeita pohjautuen tietoon eriarvoisuuden nykytilasta kunnassa. Osa datasta ilmenneistä kehittämistarpeista ja konkreettisista toimenpiteistä olivat olleet käynnissä tämän suunnitelman tekovaiheessa. Luvussa 2.2 arvio keskeisistä kehittämistarpeista tuodaan täten esiin myös sellaisia toimenpiteitä, joita on toteutettu tämän suunnitelman tekovaiheessa.

Tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelman toinen osa kuvaa nykytilan kartoituksen eri keinot, niiden pohjalta nousseet toimenpide-ehdotukset, suunnitelman toimenpiteiden toteuttamiselle, tavoitteet sekä arvioinnin. Suunnittelutyöhön liittyi myös systemaattisen seurannan prosessista päättäminen.

Tähän suunnitelmaan ei ole tarkalla tasolla kirjattu asioita, jotka tulevat lähtökohtaisesti huomioiduksi muualla, sillä ohjelmien ja linjausten sisällöllistä päällekkäisyyttä pyritään välttämään. Suunnitelma ei kata kuntaa työnantajana ja koulutuksen järjestäjänä. Toiminnallisen tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden suunnittelutyöhön on kuitenkin osallistettu lapsia ja nuoria ja suunnitelma ottaa osaltaan kantaa kyseiseen ryhmään, vaikka tasa-arvo- ja yhdenvertaisuustyötä toteutetaan myös oppilaitoksen ja varhaiskasvatuksen toimesta. Kunnan työntekijöiden tasa-arvoa ja yhdenvertaisuutta huomioidaan henkilöstö- ja koulutussuunnitelmassa.

Osa 2.

2.1 Tietoon perustuva suunnitelma edellyttää nykytilan arvioimista

Yhdenvertaisuus- ja tasa-arvotyö edellyttää tietoa eriarvoisuuden nykytilasta kunnassa. Nykytilan arviointia toteutettiin Aurassa syksyn 2023 aikana työntekijöiden, kuntalaisten, vaikuttamistoimielinten ja sidosryhmien yhteistyönä. Suurimmiksi kehittämiskohteiksi nousivat nuorten keskuudessa syrjivä kohtelu ja kiusaaminen sekä sosiaalisen esteettömyyden toteutumattomuus. Liikenne- ja liikkumisturvallisuus, häiriökäyttäytyminen ja sähkötupakointi olivat keskeisiä turvallisuuden teemoja. Esteettömyyden osalta keskeisiksi nousivat julkisen liikenteen haasteet ja harvuus sekä harrastamiseen liittyvien tilojen ja harrastusmahdollisuuksien pienilukuisuus. Saavutettavuuden haasteet liittyivät tiedottamiseen muutoin kuin sähköisen median kautta.

2.1.1 Kuntalaiskysely

Tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden toteutuminen Auran kunnan palveluissa -kysely toteutettiin syyskuussa 2024. Kyselyn aihepiirit liittyivät syrjintään, saavutettavuuteen, esteettömyyteen, turvallisuuteen ja yhdenvertaisuuden mahdollisuuksiin. Kyselyyn oli mahdollista vastata suomenkielellä sähköisesti tai paperilomakkeella kunnantalolla ja kirjastossa. Kyselystä tiedotettiin kunnan verkkosivuilla, sosiaalisessa mediassa, oppilaitoksessa sekä Auranmaan viikkolehden palstalla. Kyselyyn vastasi yhteensä 108 kuntalaista, verkossa 101, paperilomakkeilla 7. Kyselyn tulokset on julkaistu kunnan verkkosivuilla.

Kuntalaiskyselyn perusteella 29 % vastaajista kokee jotkin Auran alueet turvattomina ja 26 % on kokenut turvattomuutta johonkin syrjintäperustaiseen seikkaan liittyen. Avointen vastausten perusteella merkittävimmät seikat ovat sukupuoli, sukupuoli-identiteetti ja sukupuolen ilmaisu, ikä sekä terveydentila. Yli 70 % on sitä mieltä, että Aura on alueena turvallinen. Suurimmiksi turvallisuutta lisääviksi tekijöiksi mainitaan muut ihmiset ympärillä, valaistus, siisti ympäristö ja kameravalvonta.

Suurimpina esteettömyyden ongelmina koetaan palvelun saatavuus erityisesti julkisen liikenteen suhteen, mikä rajoittaa yhdenvertaista mahdollisuutta päästä kunnan ulkopuolelle terveyspalveluiden piiriin. Myös hyvinvointipalveluiden, erityisesti liikuntavaihtoehtojen ja harrastusmahdollisuuksien tarjonnan koetaan olevan puutteellinen eri kohderyhmille. Yli 80 % vastanneista ei ole kohdannut esteettömyyteen liittyviä ongelmia kunnassa.

Saavutettavuuteen liittyvistä likert-asteikollisista kysymyksistä heikoimman keskiarvon sai kokemus vaikuttamismahdollisuuksista kunnan päätöksenteossa (2,3/5). Tähän kysymykseen vastanneista 45 % oli peruskoululaisia, joka osaltaan selittää heikkoa kokemusta. Avoimista vastauksista käy kuitenkin ilmi, että muissakin ikäryhmissä esiintyy tiedonpuutetta päätöksentekoon vaikuttamismahdollisuuksista, siitä kuka päätökset kuntaorganisaatiossa tekee sekä kokemusta kuntalaisten puutteellisesta kuulemisesta päätöksentekoprosessissa.

2.1.2 Tilastotieto

Olemassa olevaa tilastotietoa hyödynnettiin erityisesti turvallisuuden ja nuorten hyvinvoinnin osalta kehittämistarpeita pohdittaessa.

Poliisin tietoon tulleita liikennerikoksia, -rikkomuksia ja vaarantamisia oli vuonna 2023 yhteensä 214 tapausta, rattijuopumuksia oli 14 tapausta. Edellä mainitut ovat laskussa vuoteen 2021 nähden, mutta

osuudet ovat 1000 asukasta kohden kohtalaisesti suuremmat koko Varsinais-Suomen alueeseen verrattuna. Omaisuusrikoksia tapahtui vuonna 2023 148 kappaletta eli jonkin verran enemmän kuin vuonna 2021 (118 tapausta). Poliisin tietoon tulleet rikokset sisältävät ne rikokset, joista on tehty rikosilmoitus, rangaistusvaatimus tai annettu rikesakko.

Vuoden 2023 kouluterveyskyselyn mukaan 8. ja 9.-luokkalaisista 18,3 % tuntee erittäin heikkoa osallisuuden kokemusta, 23,9 % tuntee itsensä yksinäiseksi ja 8,8 % on ollut koulukiusattuna vähintään kerran viikossa. Osuudet ovat kasvaneet ja jopa tuplaantuneet vuoteen 2021 nähden. Oppilaista 15,7 % ei koe olevansa tärkeä osa koulu- eikä luokkayhteisöä ja vain 9 % kokee omaavansa hyvät vaikutusmahdollisuudet koulussa. 10,4 %:lla ei ole yhtään läheistä ystävää. 15,2 % on kokenut vanhempien tai muiden huoltapitävien aikuisten aiheuttamaa fyysistä väkivaltaa vuoden aikana.

Vuonna 2023 perusopetuksen 4. ja 5.-luokkalaisista 71,4 % uskaltaa sanoa mielipiteensä luokassa ja 39,4 % on osallistunut koulun asioiden suunnitteluun. Uskallus mielipiteen ilmaisuun on noin 20 % parempaa kuin Varsinais-Suomen alueella tai koko maassa. Oppilaista 11,9 % on ollut koulukiusattuna vähintään kerran viikossa ja 21,4 % on kokenut vanhempien tai muiden huoltapitävien aikuisten aiheuttamaa fyysistä väkivaltaa vuoden aikana.

Varsinais-Suomen hyvinvointialueen ja kuntien yhteistyössä toteuttaman päihdetilannekyselyn perusteella sekä nuoret että aikuiset kokevat sähkötupakoinnin ongelmallisena. Asukaskysely tehtiin vuonna 2023. Nuorista 13–18-vuotiaista 88 % oli nähnyt alaikäisen käyttävän sähkösavukkeita (vapeja) viimeisen 12 kuukauden aikana ja 69 % oli sitä mieltä, että vapeja käytetään asuinkunnassa liikaa. Nuorista vastaajista 51 % oli nähnyt jonkun hankkivat alaikäiselle alkoholia ja 47 % vapeja viimeisen 12 kuukauden aikana. Aikuisista vastaajista 76 % oli nähnyt alaikäisen käyttävän sähkösavukkeita viimeisen 12 kuukauden aikana ja 91 % oli sitä mieltä, että kunnassa tulisi puuttua enemmän alaikäisten vapejen käyttöön.

2.1.3 Vaikuttamistoimielinten kuulemiset ja muut työpajat

Tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden teemoja käsiteltiin vanhus- ja vammaisneuvoston sekä nuorisovaltuuston kokouksessa, 7. ja 9. luokkalaisten työpajoissa sekä kaikille avoimessa työpajassa elokuukuussa 2024.

Julkisen liikenteen haasteet herättivät kaikissa työpajoissa keskustelua. Linja-autoyhteydet eivät esimerkiksi mahdollista pääsemistä kunnan rajojen yli lähimmälle terveysasemalle Riihikoskelle, jolloin taksin käyttö on ainoa vaihtoehto. Lisäksi taksien saaminen päiväaikaan saattaa olla rajoitettua koulukyytien vuoksi. Kalliimman taksivaihtoehdon pakotettu käyttö julkisen liikenteen mahdollisuuden puuttuessa koettiin eriarvoistavana. Nuorten keskuudessa linja-autovuorojen harvalukuisuus ja loppuminen kello 18 jälkeen koettiin eriarvoistavana.

Apuvälineitä käyttäville esteellisinä julkisina rakennuksina pidettiin kirjastoa ja kunnanvirastoa kynnysten korkeuden sekä sähköovien aukipysymisen lyhyen keston vuoksi. Myös harrastamistilojen ja mahdollisuuden vähäisyyttä pidettiin esteettömyyden haasteena.

Saavutettavuus herätti eri mielipiteitä eri ikäryhmissä. Vanhempi väestö koki kunnan informaation painottumisen sähköiseen viestintään haasteena, kun taas nuorten kohdalla saavutettavan informaation haasteeksi nousi se, ettei kunnan kanavia seurata. Kunnan toivottiin myös lisäävän tiedottamista Varsinais-Suomen hyvinvointialueen palveluista.

Kaikissa työpajoissa valtatie 9:n ylityskohtien harvalukuisuus ja kulku valtatie 9:n varrella oleville bussipysäkeille koettiin turvallisuutta alentavana tekijänä. Kumpikin toimenpide on otettu huomioon

kävelyn, pyöräilyn ja pyörämatkailun edistämishjelmassa. Toimenpiteet ovat Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen (ELY-keskus) vastuulla ja toteutus tapahtuu suunnitellusti vuosien 2029–2032 aikana. Katuvalaistus ja sen puute koettiin myös turvallisuutta alentavana tekijänä.

Turvallisuusteeman liittyi kaikissa työpajoissa esiin noussut huoli nuorten häiriökäyttäytymisestä. Nuoret itse kokivat huhujen, yksittäisten poliisitapausten ja konfliktien vähentävän yleistä turvallisuutta. Vanhus- ja vammaisneuvoston työpajassa nopeusrajoitusten rikkomiset ja liikenneturvallisuus herätti paljon keskustelua. Nuorisovaltuustossa otettiin esiin päihteiden käyttö ja huoli kiusaamisesta kouluympäristössä. Ahdas ilmapiiri ja sosiaalisen esteettömyyden toteutumattomuus herätti jonkin verran keskustelua 7. ja 9.-luokkalaisten työpajoissa. Osan kokemus oli, että mikäli poikkeaa liikaa valtavirrasta, on alttiimpi kiusaamiseksi tulemiselle.

2.1.4 Esteettömyyskävely

Esteettömyyskävely järjestettiin lokakuussa 2024 osana Auran kunnan kävelyn, pyöräilyn ja pyörämatkailun edistämishjelmää. Kävelyn osallistui esteettömyysasiantuntija, kunnan henkilöstöä, seurakunnan edustaja sekä kokemusasiantuntijoita. Esteettömyyskävelyn tulokset esitetään edistämishjelman loppuraportissa. Kulkemiseen ja liikkumiseen liittyvät esteettömyysasiat huomioidaan kävelyn, pyöräilyn ja pyörämatkailun edistämishjelman kärkitoimenpiteissä vuosille 2025–2028, johon lukeutuu varsinainen esteettömyyskartoitus ja parantamissuunnitelman laadinta.

2.2 Arvio keskeisistä kehittämistarpeista

Laadukkaassa valmistelussa pyritään tunnistamaan eri ihmisryhmien erilaiset tarpeet ja harkitsemaan toimenpiteiden merkitystä ja vaikutuksia erilaisten tarpeiden kannalta. Alkukartoituksen pohjalta on valittu, mihin syrjintäperusteisiin kohdistuvia toimenpiteitä tässä suunnitelmassa painotetaan, mutta Auran kunta edistää viranomaisena yhdenvertaisuutta edelleen kaikkien perusteiden osalta. Suunnittelutyötä tehdessä päämääriä valikoitui neljä:

- liikennejärjestelyjen yhdenvertaistaminen Auran alueella
- tasa-arvoiset ja yhdenvertaiset lähtökohdat terveellisten elintapojen edistämiseksi
- yhtäläiset mahdollisuudet osallistua digitaaliseen yhteiskuntaan ja saavuttaa informaatiota
- turvallisen ja häirinnästä vapaan ympäristön ja kulttuurin kehittäminen

2.2.1 Liikenne

Kuntalaiskyselyn ja työpajojen perusteella julkisen liikenteen haastavuus koetaan Auran alueella suurimpana esteettömyyteen liittyvänä ongelmana ja kuntalaiset, joita ongelma koskettaa, kokevat palvelun riittävän saatavuuden tai palvelun täyden puuttumisen yhdenvertaisuutta alentavana tekijänä. Julkisten yhteyksien heikkous kunnan rajojen sisältä muiden kaupunkien ja kuntien palveluihin heikentävät osallistumista ja palveluiden piiriin pääsemistä.

Föli-alueen laajentamista on selvitetty Auran kunnassa vuosina 2020–2023. Nykyisissä ja mahdollisissa uusissa Föli-kunnissa, joihin myös Aura lukeutui, arvioitiin Föli-alueen ja -liikenteen laajentamisen

kustannuksia kunkin kunnan kannalta sekä elinkeino-, imago- ja matkailulähtökohtia. Auran kunnan nettokustannuksiksi koituisi noin 150 000-154 000 € vuodessa Föliin liittymisen seurauksena. Näiden kustannusten lisäksi kunta maksaisi kertaluontoisen liittymiskustannuksen 65 000-74 000 €.

Vammaispalvelulain ja sosiaalihuoltolain mukaisten asiointi- ja vapaa-ajan matkojen järjestämisestä huolehtii Varsinais-Suomen hyvinvointialue.

2.2.2 Terveelliset elintavat

Terveellisten elintapojen edistäminen on osittain yksilön omalla vastuulla, mutta osaltaan myös yhteiskunnan rakenteiden ja terveyttä edistävien mahdollisuuksien lukumäärän varassa. Tässä yhteydessä terveellisillä elintavoilla viitataan sekä fyysisiin, psyykkisiin että sosiaalisiin hyvinvointia edistäviin tekoihin. Kunnan tavoitteena on ensisijaisesti tarjota tasa-arvoiset ja yhdenvertaiset lähtökohdat terveellisistä elintavoista huolehtimiselle ja niiden edistämiseksi yhteistyössä eri toimijoiden kanssa.

Tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden näkökulmasta psyykkisen terveyden edistäminen sekä lähtökohdat tukea omaa mielen hyvinvointia ovat keskeisiä kehittämistarpeita. Lasten ja nuorten kohtalainen tai vaikea ahdistuneisuus sekä yksinäisyys ovat kasvussa ja heikko osallisuuden kokemus on lähes tuplaantunut kahden vuoden takaiseen verrattuna. Myös koulu-uupumuksen kokemukset ovat nousseet hieman aiempaan verrattuna. Ikärakenteen muutoksista johtuen työelämään siirtyviä nuoria on vähemmän, joten heidän terveytensä ja kuntatalouden kannalta työkykynsä ovat tärkeitä. Taloudellisen huoltosuhteen taustalla vaikuttavat väestörakenteen lisäksi taloudelliset suhdanteet ja paikallisesti alueen työllisyystilanne. Psyykinen hyvinvointi on merkittävästi yhteydessä työkykyyn, joten sen tukeminen ja yhtäläisten mahdollisuuksien luominen on oleellista.

Liikuntavaihtoehtojen ja harrastusmahdollisuuksien tarjonnan koetaan olevan jonkin verran puutteelliset eri kohde- ja ikäryhmille vakiintuneesta liikuntaseuratoiminnasta ja kunnan yhteistyöstä huolimatta. Auran kunta on pyrkinyt reagoimaan ketterästi riittävän palvelun puuttumisen haasteeseen heti tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnittelutyön alkuvaiheessa syksyllä 2024, jolloin Auraan tuotiin uusi yrittäjävetoinen harrastusmahdollisuus kangoo jumps. Yhteistyö jatkuu edelleen 2025 ja kunta selvittää jatkossakin mahdollisuuksia liikuntatarjonnan monipuolistamiselle. Tammikuussa 2025 järjestettiin myös uusi kaikille avoin voima- ja tasapaino-ominaisuuksia kehittävä liikuntaryhmä yhteistyössä yhdistyksen kanssa. Ryhmä on mahdollisimman esteetön tarkoittaen, että osallistuminen on erittäin edullista ja ryhmä soveltuu myös fyysisesti huonompikuntoiselle, iäkkäälle ja liikuntarajoitteiselle.

Sosiaalisen hyvinvoinnin ja yhteisöllisyyden edistämiseksi sekä Auran strategian mukaisesti yksinäisyyden torjumiseksi syksyllä 2024 käynnistettiin maksuttomien yhteisöllisten ruokailujen kuukausittainen järjestäminen. Tammikuussa 2025 perustettiin uusi toimielin, liikuntaparlamentti. Liikuntaparlamentin sovittuihin tehtäviin kuuluvat muun muassa kunnan ja liikuntajärjestöjen vuorovaikutuksen ja yhteistyön kehittäminen, uuden toiminnan ideointi sekä liikuntakulttuurin aseman vahvistaminen. Edelleen keväällä 2025 järjestettiin uusi senioreille suunnattu säännöllinen kokoontuminen Auraamossa yhdistysyhteistyön voimin sosiaalisen terveyden edistämiseksi. Kokoontumisen ohjelmasta vastaa vuorollaan auralaiset yhdistykset ja kunnan hyvinvointityö. Osallisuuden ja merkityksellisuuden vahvistaminen on yksi aivoterveysteen vaikuttava kansallinen aivoterveystyöohjelman nimeämistä tavoitteista.

Näiden lähiaikoina jo toteutuneiden muutosten myötä Auran kunta pyrkii saamaan hyvän momentin vuosien 2025–2029 ajalle terveellisten elintapojen edistämisen tavoitteen toteutumiseksi.

2.2.3 Digitaalinen yhteiskunta

Informaation saavutettavuuden koetaan olevan rajoittunut erityisesti ikäihmisten keskuudessa ja sähköiseen viestintään painottumisen koetaan olevan yhdenvertaisen viestinnän este. Suomi oli vuonna 2022 yksi digitaalisen kehityksen huippumaista Digitaalitalouden ja -yhteiskunnan indeksin (DESI) mukaan ja sijoittui ensimmäiseksi EU:n 27 jäsenvaltiosta. Myös inhimillisen pääoman ja digitaalisia taitoja koskevien indikaattorien osalta Suomi sijoittui ensimmäiseksi ja 79 %:lla väestöstä oli tuolloin vähintään digitaaliset perustaidot. Osuus lähenee Euroopan Unionin Digitaalinen vuosikymmen -strategian 80 % tavoitetta. Myös 2023 päättyneessä kansallisessa digitalisaation edistämisen ohjelmassa Suomi halutaan pitää edelläkävijänä laadukkaiden digitaalisten palveluiden kehittäjänä.

Digituen palvelut keskittyvät tyypillisesti suurempiin kaupunkeihin, eikä pienemmissä maaseutukunnissa ole välttämättä palvelua tarjolla sitä tarvitsevalle. Myös digiosaamisen taso on alhaisempi. Keväällä 2025 päättyvän digitaitoja maaseutukuntiin hankkeen myötä digituen palvelua on tuotu Auraan. Elokuun 2024 ja tammikuun 2025 välillä digiluentoja on järjestetty yli 10 ja osallistujia on ollut yhteensä noin 70 henkeä. Lisäksi henkilökohtaisen digiopastuksen palvelussa on käynyt 72 asiakasta. Tammikuussa 2025 käynnistyivät myös avoimet digipäivystysajat. Informaation saavuttaminen oikea-aikaisesti ja tämän mahdollistaminen yhdenvertaisesti nähdään Auran kunnassa tärkeänä edistettävänä toimenpiteenä.

2.2.4 Kunnan sisäinen turvallisuus

Yli 70 % kuntalaiskyselyyn vastanneista on sitä mieltä, että Aura on alueena turvallinen. Useimmin turvattomuuden kokemukset liittyivät nykytilan arvion perusteella levottomaan ilmapiiriin, kiusaamiseen ja kokemukseen ahtaasta ilmapiiristä. Lisäksi liikenneturvallisuus, osittain levottomuuteen liittyen, ja puutteet katuvalaistuksessa puhututtivat.

Liikenneturvallisuuteen liittyvät poliisitapaukset ovat kohtalaisesti korkeammat Varsinais-Suomen alueeseen verrattuna. Tilastollisesti myös henkilövahingot Suomessa, erityisesti kun ajoneuvona on mopo, ovat ylliedustettuna 14-17-vuotiailla. Lisäksi onnettomuustietoinstituutin nuorisoraportin mukaan 18-24-vuotiaista kuolemaan johtaneiden onnettomuuksien aiheuttajakuljettajista 85 % oli miehiä ja 15 % naisia. Eniten onnettomuuksia tapahtui aiheuttajakuljettajien ollessa 18-19-vuotiaita ja yli puolella, selkeästi useammin miehillä, oli taustalla aiempia liikennetrikkejä koko ikäryhmästä. Sukupuolten erot riskien ottamisesta ovat sekoitus useasta eri tekijästä, mutta sukupuolijakaumaan vaikuttavat myös se, että miehet ajavat naisia enemmän. Miehiin ja naisiin voi kohdistua erilaisia sosiaalisia normeja ja odotuksia käyttäytymisestä.

Päihdetilannekyselyn tulokset ja jotkin turvallisuusteemaan liittyvät huolenaiheet nostavat ehkäisevän päihdetyön yhdeksi keskeisistä kehittämisen kohdista myös tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden näkökulmasta. Kysymykseen tulevat eri kohderyhmiin liittyvät stigmaat päihteiden käyttöön liittyen, yhtäläiset oikeudet saada apua ja tukea sekä yhtäläiset mahdollisuudet terveellisiin elintapoihin.

Turvallisuuden teema koskee tässä suunnitelmassa myös häirinnästä vapaan ympäristön kehittämistä. Häirintä määritellään halventavana, nöyryyttävänä, uhkaavana, vihamielisenä tai hyökkäävänä ilmapiirinä, jonka toinen henkilö luo käyttöksellään. Suurin osa Auran kuntalaisista ei ole nykytilan arvion perusteella kohdannut häirintää, mutta toisaalta osa, erityisesti nuoret ovat huolissaan kiusaamisen kulttuurista ja siitä, miten syrjintäperusteet kuten sukupuoli, sukupuolen ilmaisu tai sukupuoli-identiteetti vaikuttavat kiusaamiseen. Auran kunnan perusopetuksessa ehkäistään näkymätöntä kiusaamista esimerkiksi kännykkäparkeilla ja kännykättömyydellä koulupäivien aikana.

2.3 Konkreettiset toimenpiteet

2.3.1 Liikennejärjestelyjen yhdenvertaistaminen Auran alueella

Liikennejärjestelyjen yhdenvertaistaminen on pitkäjänteistä työtä, jonka edunvalvontaa kunta hoitaa. Auran kunnanjohtaja toimii Pro Ysitie -yhdistyksen toiminnanjohtajana sekä yhteyshenkilönä Lähijunahankkeen ohjausryhmässä. Asukasta lähellä olevaa käytännön työtä ohjaa ja suunnittelee liikenneturvatyöryhmä. Paikallisinfran hoidosta vastaa Auran kunnan tekninen toimi.

Tämän tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelman aikana edunvalvonnan jatkuvuudesta huolehditaan ja liikennejärjestelyjen yhdenvertaistamistyötä seurataan eri työryhmissä vuosittain.

2.3.2 Tasa-arvoiset ja yhdenvertaiset lähtökohdat terveellisten elintapojen edistämiseksi

Jo olemassa olevien rakenteiden rinnalle kehitetään uutta yhteis- ja verkostotyötä, joka mahdollistaa terveyden edistämisen mahdollisimman monessa eri kohderyhmässä. Tämän lisäksi olemassa olevasta pidetään kiinni, esimerkiksi Auran harrastamisen mallin jatkuvuus pyritään turvaamaan myös tulevana lukuvuotena.

Terveyttä edistävään ympäristöön on Auran kunnassa kiinnitetty huomiota kävelyn, pyöräilyn ja pyörämatkailun edistämisohjelman puitteissa ja ohjelma on käynnissä tämän tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelman päätökseen saakka.

Rajattomasti liikuntaa verkoston kehittämisessä vuoden 2024 fokus on painottunut voimakkaasti Voimaa vanhuuteen ohjelman myötä ikäihmisten liikuntamahdollisuuksiin. Ikäihmisten tasa-arvoisia ja yhdenvertaisia lähtökohtia liikkumiskyvyn ylläpitämiseen edistetään jatkossakin ja mahdollisuutta ottaa käyttöön liikuntapalveluseteli tai käynnistää Varhan järjestämä Voimaa vanhuuteen konseptiin perustuva liikuntaryhmä Auran kunnassa on selvitetty. Selvityksen myötä Auran kunnassa kannattavammaksi vaihtoehdoksi on valikoitunut ostopalvelun käyttäminen määrääjän vaikuttavan toimintakykyä edistävän ja kuntouttavan liikunnan tarjoamiseksi sellaisille ikäihmisille, joiden liikkumiskyky on alentunut. Taloudellisten resurssien näkökulmasta jatkuvan maksuttoman toiminnan pyörittäminen ryhmämuotoisesti ei ole kunnantalouden kannalta tuottoisaa ryhmäkoon rajautuessa noin 15 henkilöön. Tähän haasteeseen on pyritty vastaamaan Voimaa Vanhuuteen-ohjelman ja vertaistoiminnan avulla, mutta toimintaa ei olla saatu Aurassa käynnistettyä. Rajattomasti Liikuntaa verkoston yhteistyössä kohderyhmäfokus laajennetaan vuonna 2025 koskemaan erityisesti lapsia, nuoria ja perheitä.

Yhteistyötä kehitetään niin yhdistys- kuin yritystoimijoiden kanssa jatkossakin. Auran kunta kehittää ja noudattaa verkostossa sovittuja toimenpiteitä jatkossakin.

Varsinais-Suomen mielenhyvinvoinnin edistämisen, ehkäisevän päihdetyön ja väkivallan ehkäisyn yhdyspintaverkoston kanssa kehitetään kohderyhmittäin asukkaiden hyvinvointia alueellisesti. Terveellisten elintapojen edistämiseen liittyen tässä suunnitelmassa nostetaan mielen hyvinvointiin liittyvät hankkeet nuori mieli urheilussa, ystäväpiiritoiminta ja ABC-toimintamalli, joiden toteuttamiset aloitetaan vuoden 2025 aikana. Auran kunta pilotoi syksyllä 2025 Nuori mieli urheilussa -hanketta, johon kunnan liikuntaparlamentti on sitoutunut. Hankkeella edistetään valmentajien osaamista nuorten mielen hyvinvoinnin vahvistamiseksi ja siinä ovat alueellisesti mukana Auran kunnan lisäksi hyvinvointialue sekä Raision, Paimion ja Naantalien kaupungit ja Kemiönsaaren kunta. Hanke on tavoitteena levittää alueen muihin kuntiin ja mainitut ystäväpiiritoiminta ja ABC-toimintamalli tuodaan Auran kuntaan tulevien vuosien aikana. Kolmen toimintamallin kohderyhminä ovat nuoret, työikäiset ja ikääntyneet.

Verkostossa suunnitellaan myös alueellisesti mielen hyvinvointiin liittyvien kyselyiden toteuttamista kaikkien kohderyhmien osalta tiedolla johtamisen edistämiseksi. Tällä hetkellä työikäisten ja ikääntyvien tilanteesta on saatavilla paljon vähemmän tietoa kuin nuorten kokonaisvaltaisesta terveydestä.

Päämäärä: Tasa-arvoiset ja yhdenvertaiset lähtökohdat terveellisten elintapojen edistämiseksi				
Toimenpiteet	Vastuutaho	Aikataulu	Tavoite	Arviointi
Olemassa olevien rakenteiden ja verkostojen ylläpitäminen: Rajattomasti liikuntaa, Harrastamisen Suomen malli, liikuntaparlamentti, Varsinais-Suomen mielenhyvinvoinnin edistämisen, ehkäisevän päihdetyön ja väkivallan ehkäisyn verkosto.	Hyvinvointityö	2025-2029	Rakenteiden pysyvyys ja toiminnan edistäminen vuosina 2025-2029.	Verkostoyhteistyön tavoitteet, liikuntaparlamentin kokoontumiset väh. kahdesti kalenterivuodessa, Harrastamisen Suomen mallin toiminnan toteutuminen.
Nuori mieli urheilussa -hanke.	Liikuntaparlamentti	2025-2027	Mielenterveyden tukeminen nuorten urheilussa ja myöhemmin muiden kohderyhmien lisääminen. Kohderyhminä nuoret.	Valmentajien kouluttautuminen, urheiluseurojen osallistuminen hankkeen kokouksiin, toiminnan implementointi osaksi urheiluseurojen käytäntöjä.
Kävelyn, pyöräilyn ja pyörämatkailun edistämisohjelma.	Tekninen toimi, poikkihallinnollinen	2025-2028	Esteettömyyskartoitusta ja parantamissuunnitelmaa, Auran maanteiden varsien ja pyöräteiden kunnossapitoluokkien nostaminen luokasta K2 luokkaan K1.	Tavoitteiden toteutuminen aikataulussa.
Ystäväpiiritoiminnan aloittaminen ja ABC-toimintamallin aloittaminen.	Hyvinvointityö	2026-2029	Toimintojen levittäminen pilottikunnista Auraan ja toimintojen aloittaminen järjestöyhteistyössä verkoston aikataulussa. Tavoitteena edistää työikäisten ja ikääntyvien mielen hyvinvointia.	Ystäväpiiritoiminnan ja ABC-toimintamallin toteutuminen.

2.3.3 Yhtäläiset mahdollisuudet osallistua digitaaliseen yhteiskuntaan ja saavuttaa informaatiota

Auran kunta sitoutuu mahdollistamaan yhtäläisten mahdollisuuksien tukemista digitaaliseen yhteiskuntaan osallistumiseksi ja informaation saavuttamiseksi. Mahdollistamisella tarkoitetaan tässä yhteydessä ympäristötekijöihin vaikuttamista ja mahdollisuuksien luomista.

Digituen palveluiden jatkuvuudesta huolehditaan hankkeen päättymisen jälkeen ja hankkeen jatkuvuutta selvitetään. Digituen palvelun tarjoamisen jatkuvuudesta huolehditaan hankkeesta riippumatta yhteistyössä kunnan kirjastopalveluiden kanssa. Digitaalinen ympäristö rakennetaan kunnassa helposti lähestyttäväksi. Kevään 2025 verkkosivu-uudistuksen myötä kunnan verkkosivut on suunniteltu saavutettaviksi noudattaen edelleen lakia digitaalisten palveluiden tarjoamisesta (306/2019). Verkkosivut ovat WSAG 2 standardin mukaiset: havaittavat, hallittavat, ymmärrettävät sekä toimintavarmat. Sisällöt on suunniteltu kunnan informaation näkökulmasta ja yksiköt vastaavat sisältöjen tuottamisesta kohderyhmilleen. Verkkosivu-uudistuksen palaute kerätään ja huomioidaan.

Informaation saavutettavuuden näkökulmasta eriarvoisuutta kokeneet ryhmät tavoitetaan vaikuttamistoimielinten kautta. Toimielinten avulla selvitetään potentiaalisia toimenpide-ehdotuksia viestinnän saavutettavuuden lisäämiseksi niiden kohderyhmien osalta, jotka kokevat informaation saavutettavuudessa eriarvoisuutta. Lisäksi suhtautumista koskien digitaalisia ratkaisuja ja yhteiskuntaa pyritään hivuttamaan positiivisen suuntaan.

Päämäärä: Yhtäläiset mahdollisuudet osallistua digitaaliseen yhteiskuntaan ja saavuttaa informaatiota				
Toimenpiteet	Vastuutaho	Aikataulu	Tavoite	Arviointi
Auran kunnan verkkosivu-uudistus.	Poikkihallinnollinen	2025	Keväällä valmistuneiden verkkosivujen informaation saavutettavuuden turvaaminen ja ajantasaisen tiedon löytyminen verkkosivuilla. Yksiköt ja toimialat vastaavat informaation tuottamisesta omalle kohderyhmälleen.	Säännölliset verkkosivu-uudistuksen työpajat, osallistavaesittely vaikuttamistoimielimille, palautteen kerääminen kuntalaisilta.
Digituen palveluiden jatkuminen digitaitoja maaseutukuntiin -hankkeen päättyessä.	Sivistystoimi	2025-2029	Hankkeen jatkon selvittäminen ja mahdollinen toteutus sekä digituen jatkuvuus hankkeesta riippumatta.	Palvelun toteutuminen, osallistuja- ja asiakasmäärät.
Monimuotoisuutta huomioivan ja saavutettavan viestinnän edistäminen niiden kohderyhmien edustajien kanssa, jotka kokevat informaation saavutettavuuden ja tiedottamisen osalta eriarvoisuutta.	Hyvinvointityö, vaikuttamistoimielimet vanhus- ja vammaisneuvosto sekä nuorisovaltuusto	2025-2029	Vartenotettavien toimenpide-ehdotusten käsittely normaalin prosessin mukaisesti verkkosivu-uudistuksen jälkeen. Positiivisen suhtautumisen edistäminen digitaalista yhteiskuntaa koskien.	Vaikuttamistoimielinten palautteen antaminen viestinnästä ja ehdotusten tekeminen saavutettavaan viestintään liittyen. Toimenpide-ehdotusten käsittely normaalin prosessin mukaisesti. Arviointi haastattelun ja kyselyn keinoin.

2.3.4 Turvallisen ja häirinnästä vapaan ympäristön ja kulttuurin kehittäminen

Auran kunta sitoutuu kehittämään turvallista ympäristöä ja kulttuuria huomioiden niin liikennekäyttäjien ja -kulttuurin kuin myös sosiaaliseen turvallisuuteen ja päihteisiin liittyvän ilmapiirin.

Auran kunnan alueen katuvalaistuksen nykytila kartoitetaan ja tunnistetut puutteet korjataan vuosien 2025–2028 aikana.

Alkuvuoden 2025 aikana tehtyä ehkäisevän päihdetyön (EPT) kypsyysanalyysiä hyödynnetään tiedolla johtamisen työkaluna EPT:ssä tulevana vuosina ja kypsyysanalyysin perusteella tunnistettuja puutteita kehitetään. Auran kunnassa kehittyvällä tasolla olivat seuraavat aihealueet: osallisuus, yhteistyö ja kumppanuudet, eriarvoisuuden huomiointi, riskien ja riskiryhmien tunnistaminen sekä resurssit. Vuonna 2023 toteutettua päihdetilannekyselyä tullaan käyttämään vertailukohtana tuleviin kyselyihin, joita ehditään Varsinais-Suomen verkoston toimesta toteuttaa kaksi ennen vuoden 2029 loppua.

Turvallisen ympäristön edistämiseksi Aurassa on perustettu nuorten moniammatillinen työryhmä, joka kokoontui kevään 2025 aikana kahdesti. Työryhmän päätöksestä perustetaan aikuisista koostuva vapaaehtoisten ryhmä, joka mahdollistaa jalkautuvan työn lisäämisen Auran keskusta-alueella esimerkiksi merkkipäivinä kuten koulun päätöspäivänä.

Vuoden 2024 osallistavan budjetoinnin prosessin tuloksena budjetin määrärahojen kohteeksi valikoitui lasten liikennepuisto. Puiston toteuttamiseksi on haettu Leader rahoitusta. Lasten liikennepuiston tavoitteena on edistää turvallisen liikennekäyttäjien opastamista tasa-arvoisesti nuoresta iästä lähtien.

Päämäärä: Turvallisen ja häirinnästä vapaan ympäristön ja kulttuurin kehittäminen				
Toimenpiteet	Vastuutaho	Aikataulu	Tavoite	Arviointi
Lasten liikennepuisto	Tekninen toimi, hyvinvointitoimiala	2025-2026	Liikennepuiston valmistuminen, tasa-arvoinen liikenneturvallisuuskasvatus	Liikennepuiston valmistuminen määräajassa, liikenneturvallisuuskasvatuksen elementtien toteutuminen.
Kävelyn, pyöräilyn ja pyörämatkailun edistämishjelma.	Tekninen toimi	2025-2028	Katuvalaistuksen nykytilan kartoitus ja tunnistettujen puutteiden korjaaminen.	Tavoitteiden toteutuminen aikataulussa.
Ehkäisevä päihdetyö	Hyvinvointityö	2025-2029	Ehkäisevän päihdetyön (EPT) kypsyysanalyysin tulosten perusteella EPT:n puutteiden kehittäminen	Päihdetilannekyselyiden tulosten vertaaminen aiempiin. Tunnistettujen ja korjattujen EPT:n puutteiden lukumäärä.
Nuorten moniammatillinen työryhmä	Hyvinvointityö	2025-2029	Yleisen turvallisuuden ja turvallisen ilmapiirin edistäminen jalkautuvalla työllä yhteisövaikuttavuuden periaatteella	Jalkautuvan työn määrät vuodessa ja moniammatillisen työryhmän kokoontumisten lukumäärä

2.4 Systemaattisen seurannan prosessi

Tämän suunnitelman arvioinnissa noudatetaan sekä formatiivista että summatiivista arviointia. Formatiiivisessa eli jatkuvassa arvioinnissa huomioidaan toiminnan ja tulosten välisiä yhteyksiä ja tarkastellaan suunnitelman kulkua. Summatiivinen arviointi kohdistuu suunnitelman toimenpiteiden ja niiden vaikutusten arviointiin. Toimenpiteiden toteutumista seurataan jatkuvasti, millä turvataan toteutuksen aikana mahdollisesti ilmenevien ongelmien tunnistaminen ja niihin puuttuminen sekä toimenpiteiden vaikuttavuus.

Seurannassa panostetaan sisäiseen viestintään ydintoimijoiden kesken, sillä resurssinäkökulman lisäksi tavoitteiden saavuttamisen kannalta vaikuttavimpia tekijöitä voidaan löytää toteutuksen aikana tapahtuvista asioista. Suunnitelmaa käsitellään hyväksymisen jälkeen säännöllisesti esimerkiksi vastuutahojen kokouksissa ja laajennetussa johtoryhmässä. Kunnan tehtävänä on tämän suunnitelman nojalla muun muassa valtavirtaistaa tasa-arvo ja yhdenvertaisuus osaksi yleisiä ajattelu- ja toimintatapoja sekä päätöksentekoa. Sisäinen viestintä voi sisältää myös henkilökohtaista perehdyttämistä, työpajoja ja asiantuntijoiden välistä dialogia. Valtavirtaistamisen kautta tämän suunnitelman arvomaailma sekä toimenpiteiden tulokset viedään osaksi strategiaa.

Seurannan prosessilla voidaan reagoida ketterästi suunnitelmassa kuvattujen päämäärien tai yksittäisten toimenpiteiden muutostarpeisiin, mikäli sellaisia ilmenee. Systemaattisen seurannan lisäksi suunnitelma päivitetään vuoden 2028 keväällä. Päivitetty versio on voimassa vuoden 2029 loppuun.